МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Факультет української філології та літературної творчості
імені Андрія Малишка
Громадська організація «Національна академія наук вищої освіти України»
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
Сумський державний університет

До 190-річчя УДУ імені Михайла Драгоманова

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

Всеукраїнської науково-практичної конференції

«Динаміка української літератури і фольклористики та їх викладання у вищій школі», присвяченої 70-річчю від дня народження доктора філологічних наук, професора кафедри української літератури Володимира Погребенника

Київ
21 березня 2024 року

УДК 821.161.2.09+398(=161.2)]:378.016

Схвалено рішенням Вченої ради факультету української філології
та літературної творчості імені Андрія Малишка
УДУ мені Михайла Драгоманова
(протокол № 7 від 3 квітня 2024 р.)

Редакційна колегія:

А. Висоцький доктор філологічних наук, професор;

І. Галак кандидат філологічних наук, доцент;

Л. Йолкіна кандидат філологічних наук, доцент;

І. Ліпницька кандидат філологічних наук, професор;

Динаміка української літератури і фольклористики та їх викладання у вищій школі : Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 70-річчю від дня народження доктора філологічних наук, професора кафедри української літератури Володимира Погребенника (Київ, 21 березня 2024 року), Київ : вид. УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. – 128 с.

УДК 821.161.2.09+398(=161.2)]:378.016

© Автори тез, 2024

© Редакційна колегія, 2024

СЛОВО ПРО ЮВІЛЯРА

НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИЙ УЖИНОК ВОЛОДИМИРА ФЕДОРОВИЧА ПОГРЕБЕННИКА (ДО 70-РІЧНОГО ЮВІЛЕЮ)

Вельмишановні колеги, дорога академічна спільното, учасники конференції, гості, дякуємо усім, хто в умовах повномасштабної війни знаходить час, сили, бажання, натхнення рухати національну науку. Дякуємо Збройним Силам України за можливість працювати, розвиватися і зустрічатися в такий наскрізь тривожний час. Наукова конференція «Динаміка української літератури і фольклористики та їх викладання у вищій школі», яка об'єднала вчених – поціновувачів українського слова не лише з України, а й інших європейських країн, є яскравим свідченням, що українське слово – найдошкульніша зброя ворогові, а філологічна наука, незважаючи на труднощі та завдяки наполегливій праці вчених, надзвичайно плідно розвивається.

Знаменно, що означена наукова конференція, яка відбувається в межах відзначення 190-річчя від дня заснування Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, свідчить, що ключовою цінністю нашої держави були і є люди, адже навіть у такий складний час вона приурочена ще одній важливій події для української науки – відзначенню сімдесятиріччя від дня народження нашого колеги, доктора філологічних наук, професора, двадцятилітнього очільника кафедри української літератури Володимира Федоровича Погребенника, відомого науковця, літературознавця, фольклориста, ученого з надзвичайно широкою траєкторією наукових зацікавлень, наукового редактора багатьох літературознавчих, культурознавчих, історико-філософських, художніх видань, Відмінника освіти України (1999), Заслуженого діяча науки і техніки України (2008), віце-президента ГО «Національна академія вищої освіти України», лауреата Всеукраїнської премії імені І. Огієнка в галузі освіти (2010), лауреата загальнонаціональної акції «Флагман освіти і науки України» (2013), учасника багатьох науково-педагогічних проєктів незалежної України.

У долі практично кожного учасника нашої конференції Володимир Федорович Погребенник відіграв важливу роль як викладач, наставник, науковий керівник чи консультант, офіційний опонент чи рецензент під час захисту дисертації, колега, друг, який зробив вагомий внесок у розвиток нашої кафедри та філологічної науки загалом.

Народився наш ювіляр 24 лютого 1954 р. у Чернівцях у відомій родині українських інтелігентів. Він онук педагога-науковця, січового стрільця Михайла Базника та його дружини педагога Євгенії Базник, син знаних батьків: відомого українського літературознавця, згодом доктора філологічних наук, професора, Заслуженого діяча науки і техніки України, лауреата премії братів Лепких та Державної премії України імені Т. Г. Шевченка, члена Спілки письменників України Федора Погребенника та доцента Інституту іноземних мов Ярослави Погребенник. Тож добре насіння дало гарні плоди.

Дід — Михайло Якович Базник (1889-1976)

Батько — Федір Петрович Погребенник (1929-2001)

Мати — Ярослава Михайлівна Погребенник (Базник) (1931-2010)

Уже навчаючись Київському державному університеті імені Тараса Шевченка, майбутній учений виявляв особливий інтерес до наукової роботи, результати якої з'являлися не лише у вигляді перемог на олімпіадах, а й публікацій у канадському журналі "The Ukrainian Canadian", що на середину сімдесятих років було майже неймовірно для радянської людини. Публіцистичний хист став у нагоді майбутньому науковцю на все життя.

У нашому університеті В. Ф. Погребенник з'явився, як і більшість майбутніх учених-педагогів чи не найвідомішого ЗВО в Україні, після закінчення університету юним викладачем підготовчих курсів 1978 року і з того часу своєму університетові ніколи не зрадив. 1982 року успішно захистив дисертацію за темою «Поезія Лесі Українки і фольклор (на матеріалі ліро-епічних форм), а вже 1985 року він – доцент кафедри української літератури, 1992 року захистив докторську дисертацію «Українська поезія кінця XIX – початку XX століття і фольклор: до проблеми естетичної сповіді індивідуальної поетики і народних традицій». Монографія за темою дисертації згодом перемогла у номінації «Краща монографія року» Драгоманівського університету.

Відомий в Україні та за її межами педагог-учений з 2002 по 2022 рік очолював кафедру української літератури, довгий час був головою спеціалізованої вченої ради з захисту дисертацій з української та світових літератур, заступником голови спеціалізованої вченої ради з методики викладання української мови, міністерської підкомісії з літератури; впродовж низки років працював членом Наукової ради і Головою експертної комісії МОН України з філології та мистецтвознавства.

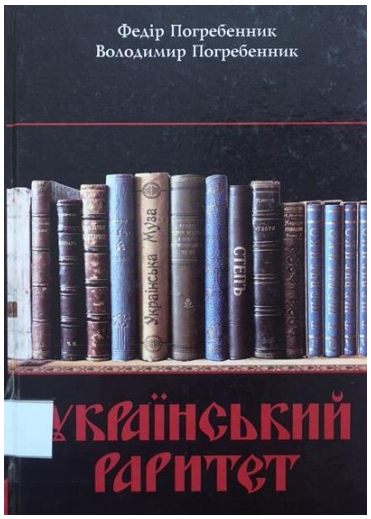
Наукове і педагогічне життя В Ф. Погребенника – насичене і згущене: про вдумливого науковця дізнається університет Сорбонна (Франція), Іллінойський університет в Урбана-Шампейні (США), Український вільний університет у Мюнхені (ФРН), де молодий, але вже знаний в Україні науковець читає лекційні курси для слухачів-україністів. Одного з найавторитетніших філологів України, продовжувача літературознавчої наукової школи Петра Хропка, поцінували і відомі наукові інституції. Він стає дійсним членом Академії вищої освіти України, а згодом її віце-президентом із гуманітарних наук, продуктивно працює у Товаристві польсько-українських культурних зв'язків і редколегії часопису «ТЕКІ» Люблінського відділення Польської Академії наук; Лабораторії Вроцлавського університету з дослідження спадщини Станіслава Вінценза, обирається членом Українського історичного товариства (США), Міжнародної асоціації франкознавців; обраний до Гуцульського дослідного інституту (США), стає одним із перших в Україні драгоманознавцем, упорядкувавши чотиритомне видання праць патрона нашого університету.

У часі прекрасне життєве високоліття В. Ф. Погребенника збігається з іще однією знаменною віхою – 45-річчям педагогічної праці в нашому університеті, який змінював назви та не зраджував провідній зірці свого призначення – готувати українського вчителя і вдумливого ученого. Педагогічний кошик ювіляра також переповнений: крім безпосередньої діяльності викладача різних університетів, він учасник проєкту «Читання і письмо для розвитку критичного мислення» Фонду Відродження. Сумлінна і скрупульозна викладацька праця В. Ф. Погребенника відзначена нагородою «Викладач року». У діапазон інтелектуального впливу вченого і педагога потрапили не лише студенти. Кількістю підготовлених учених, імена яких не блукають десь в запилених дисертаціях, а стають відомими широкому науковому світу в Україні та за її межами може пишатися найповажніший учений. Це 17 аспірантів та 8 докторантів, які успішно захистили свої наукові дослідження, серед

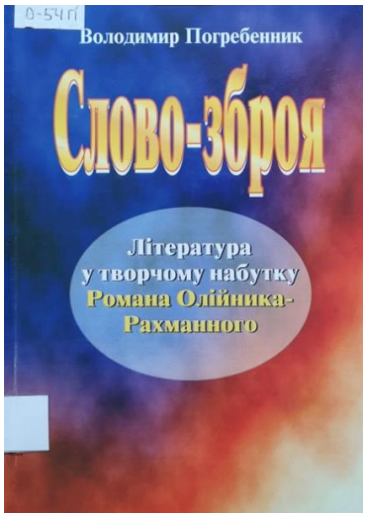
яких я (кандидат філологічних наук, доцент Інна Ліпницька) та мої колеги – доктор філологічних наук, професор кафедри української літератури Тетяна Бикова, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури Інна Галак. Сьогодні під орудою В. Ф. Погребенника навчається двоє аспірантів та докторант.

Науково-педагогічний ужинок ювіляра – це понад 700 наукових праць, почесне місце серед яких займають монографії, підручники для середньої та вищої школи, численні посібники, наукові статті, огляди, есе тощо.

Силове поле його широкого інтелектуального кругозору магнетизує й заряджає особливим темпоритмом і настроєм, закоріненістю в український світ. Взявши собі в життя «спокійного, щирого провідника» – науку, талановитий ювіляр навдивовижу швидко та рекордно примножує свої здобутки глибокими фундаментальними працями, щоразу сягаючи найвищих щаблів сучасного академічного літературознавства, освоюючи новітні методологічні стратегії, щоб «відповісти потребам хвилі і заспокоїти злобу дня». У кожній своїй праці В. Ф. Погребенник як проникливий і вдумливий дослідник акцентує на духовному світі митця, неповторній музиці його слова, пильнуючи архіви, першоджерела й біографічні факти.

У короткому слові, звичайно, неможливо охопити всю багатогранність наукової і педагогічної діяльності ювіляра. Неймовірна працездатність, помножена на любов до слова чи не найкраще характеризує науковця Володимира Федоровича Погребенника. Отже, за І. Франком,

І мечі понасталював свіжо,
Засівав навіть ялову ниву
І чекав на сподіване жниво.
Жниво добре та багате.

Кафедра української літератури щиро дякує, дорогий Володимире Федоровичу, за радість і приємність довголітньої співпраці з Вами! Щиросердно бажаємо Вам сил, енергії і натхнення, ще довгі роки одержувати насолоду від плодів своєї праці, нових звершень та реалізації найсміливіших задумів, а головне – Великої Перемоги.

Інна Ліпницька